

Hervormde Wijkgemeente De Ark
te Hendrik-Ido-Ambacht

**Over het (al of niet) zegenen van andere relaties
dan het huwelijk tussen man en vrouw**

*Stof tot nadenken
voor het gemeenteberaad van 19 januari 2017*

1. Waarom

Iedere wijkgemeente van de Protestantse Kerk in Nederland heeft een 'plaatselijke regeling' waarin een aantal procedures en keuzes schriftelijk is vastgelegd. Eén van de dingen waarover daar iets moet staan, is hoe we omgaan met het zegenen van relaties. Zegenen we uitsluitend huwelijken van man en vrouw, of kan in deze gemeente ook over andersoortige relaties (bijvoorbeeld een homohuwelijk) een zegen worden gevraagd?

Over die vraag is in het verleden, ook tien of meer jaar geleden al, door de kerkenraad gesproken. Telkens was er grote openheid voor het feit dat andersoortige relaties bestaan en dat we, als mensen kiezen voor een verbond van liefde en trouw, ze liever mét dan zonder zegen op weg sturen. Maar omdat er opgezien werd tegen de reuring die zo'n besluit in de gemeente zou kunnen brengen, is het nemen van het besluit telkens uitgesteld. Want het is een besluit waarover de gemeente gehoord moet worden, en waarover desnoods in een gemeentevergadering gestemd zou moeten worden.

Zou dus vandaag een homoseksueel gemeentelid vragen om een zegen over zijn of haar trouwverbintenis met een partner van hetzelfde geslacht, dan zouden we 'nee' moeten zeggen, omdat onze eigen plaatselijke regeling zo'n zegening niet toestaat. De vraag waarvoor we als gehele gemeente nu staan, luidt: kunnen we binnen onze gemeente opening geven om voortaan op zo'n vraag ook 'ja' te kunnen zeggen?

2. Zegenen

Het gaat over het zegenen of 'inzegenen' van een verbintenis tussen twee mensen. Die verbintenis krijgt in de Nederlandse situatie altijd eerst haar beslag in een burgerlijk huwelijk of een samenlevingscontract. Deze beslissing van twee mensen, om in goede en kwade dagen elkaar trouw te zijn en met zorg te omringen, wordt in de kerkgemeenschap bevestigd door haar te omgeven met gebed, woorden uit de Bijbel en een zegening. 'Zegenen' betekent dat we

Gods goedheid erover afroepen en als gemeente onze eigen gunnende naastenliefde aan deze mensen meegeven.

Let wel: Zegenen is een gunnende en gevende daad, van God en van de gemeente. Het drukt *niet* in de eerste plaats uit dat je het ermee eens bent (zo van: mijn zegen heb je!). Ik zegen mijn kinderen ook, of juist, als ze aan een reis beginnen waarbij ik mijn hart vasthoud en waarvan ik liever had dat ze er helemaal niet aan begonnen. We zegenen ook nu weleens een 'gewoon' huwelijk waarbij we ons hart vasthouden. In de voorgesprekken hebben we dan wel het nodige gedaan om onze zorgen onder woorden te brengen. Maar de zegen onthouden, dat doe je niet zomaar, en juist niet als er zorgen zijn.

3. Andere relaties

Het kerkelijk recht van de Protestantse Kerk in Nederland bepaalt, dat een wijkgemeente kan besluiten om vrij te geven dat ook 'andere relaties' dan het huwelijk tussen man en vrouw worden gezegend. We denken dan vooral aan het huwelijk tussen twee mensen van gelijk geslacht, maar strikt genomen valt ook een situatie eronder die we onlangs in De Ark al bij de hand hadden: een man en vrouw die geen huwelijk sluiten (en daar redenen voor hebben waarvoor de kerkenraad alle begrip had), maar wel een samenlevingscontract hebben gesloten.

Eigenlijk gaat het erom dat er in onze samenleving, ook binnen de gemeenschap van de kerk, een veelvormigheid van 'oplossingen' is ontstaan voor het samenleven in liefde en trouw, en dat een gemeente kan besluiten, niet alleen over het traditionele huwelijk als enige 'geldige' oplossing Gods zegen te vragen.

Het gaat er daarbij niet om dat 'alles maar moet kunnen'. Het is als in de meeste gezinnen: dingen die je nog gemakkelijk als malle fratsen kunt afdoen als ze bij de overburen voorkomen, krijgen een heel andere lading als je eigen dochter of zoon ermee komt en het nog serieus meent ook.

De kerk zegent nooit 'zomaar', nooit zonder indringend gesprek vooraf. Maar de kerk kan mensen ook niet lichtvaardig een zegen onthouden.

4. Homohuwelijk

Het is, ook in de traditionele sectoren van de kerk, inmiddels breed aanvaard dat er mensen zijn met een homoseksuele geaardheid – dat die mensen niet doen alsof, en dat het niet iets is waarvan je moet genezen. Alle kerken hebben ook homoseksuele gemeenteleden, al zijn er veel gemeenschappen waarin zij niet gemakkelijk voor hun geaardheid kunnen uitkomen. In een deel van de kerken heerst de overtuiging, dat homoseksuele gemeenteleden alleen trouw aan hun geloof kunnen zijn als ze zich voorgoed onthouden van een liefdesleven. Dat is, vanwege de diepe kracht van de seksualiteit, voor veel mensen een onmogelijke eis, nog los van de vraag of het een terechte eis is.

Als een homoseksueel gemeentelid een partner vindt met wie zij of hij een leven van liefde en trouw kan delen, opent dat perspectief op een goed en gelukkig leven in onderlinge zorg. Ouders en grootouders zijn vaak heel blij als zo'n situatie zich aandient, vanwege de rust en stabiliteit die het brengt voor hun (klein)kind, voor wie het lang niet altijd makkelijk was om 'uit de kast te komen'.

5. De Bijbel

Er is in de afgelopen decennia veel geschreven over de manier waarop onze aanvaarding van homoseksualiteit zich verhoudt tot wat de Bijbel erover zegt. In De Ark is er in de afgelopen jaren in diverse gesprekskringen over gesproken, in de boekenkast staat er het nodige over te lezen. Het zal wel altijd zo blijven, dat gemeenteleden onderling van gevoelens verschillen, over de vraag hoe ze bepaalde Bijbelteksten moeten wegen. Maar enkele gegevens komen in de gesprekken telkens aan de orde:

-In de Bijbelse tijd werd nog niet gedacht in termen van 'geaardheid'. Als (zoals in Sodom) mannen andere mannen verkrachtten, was dat niet omdat ze homoseksueel waren, maar als een vorm van gewelddadige onderwerping en minachting. In de Romeinse steden van het nieuwe testament, zoals Paulus ze kende, hadden de vrije mannen gewoonlijk eerst een tijd lang relaties met jongens, voordat ze met een vrouw trouwden. Jongens die hogerop wilden komen, konden daar nauwelijks omheen, of ze nu homo waren of hetero.

-Van sommige zaken in de Bijbel zeggen we dat ze door het tijdsbeeld bepaald zijn, terwijl we van andere dingen menen dat ze blijvend geldig zijn. Het feit dat zelfs Paulus (die christenen vrijspreekt van bijna alle joodse leefregels) verklaart dat een volgeling van Jezus geen bloed mag eten, weerhoudt 'bijbelgetrouwe' christenen er niet van om rosbief of zelfs bloedworst te consumeren. Ook Paulus' advies om, als het even kan, ook als 'hetero' niet te trouwen, wordt ook door de meest traditionele christenen zelden ter harte genomen. Dus blijkbaar hebben we in de loop van de tijd keuzes gemaakt, welke gegevens in de Bijbel als tijdloos gelden en welke niet. Onze ervaring met echte en oprechte homoseksualiteit kan ertoe leiden, dat we Bijbelteksten die stammen uit een tijd waarin homoseks niets met oprechte homoseksualiteit te maken had, mogen relativiseren.

-Het gebod van de liefde voor God en de naaste is het centrale gebod in heel de Bijbel. Iemand die homoseksueel geaard is, wordt daar niet helemaal door bepaald: allereerst zijn we allemaal mensen, geschapen in liefde en bestemd om in liefde te leven.

6. Wat de kerkenraad voorstelt

De kerkenraad heeft zich in 2015 beraden over de vraag, of we ruimte moeten maken om ook de relatie van een homoseksueel gemeentelid met een partner van gelijk geslacht te kunnen zegenen. Er kwam toen een veelheid van gevoelens en overtuigingen naar boven, maar in overgrote meerderheid vonden de ambtsdragers dat die ruimte inderdaad gegeven zou moeten worden.

Let wel: we zijn er niet op uit dat De Ark een plek wordt waar alles kan wat elders niet kan, en we willen ook geen reclame maken voor ons kerkgebouw als plek waar iedereen heen kan komen voor een zegening op bestelling. Maar als een stel bij onze gemeenschap hoort, of wil horen, en serieus vraagt om Gods zegen over een oprechte relatie van liefde en trouw, willen we daar ‘ja’ tegen kunnen zeggen.

7. Een gemeentegesprek

Op donderdag 19 januari willen we over deze zaken van gedachten wisselen met zoveel mogelijk leden van de gemeente. We zullen zelf geen tijd nemen met lange inleidingen – vandaar dat we onze overwegingen hebben opgeschreven. We willen veel tijd inruimen voor gesprek. We houden er rekening mee dat aan het einde van de avond gestemd zal worden over de vraag, of voortaan ook andere relaties dan het huwelijk tussen man en vrouw gezegend mogen worden. De uitslag van die stemming is bindend voor de kerkenraad. Dat betekent dat de kerkenraad over dit onderwerp geen beslissing mag nemen die tegen deze uitslag in gaat.

We hopen dat veel gemeenteleden aan dit gesprek zullen deelnemen, en vooral ook, dat de opkomst van 19 januari een afspiegeling zal zijn van de actieve gemeente. We hopen ook dat zoveel mogelijk mensen zich tevoren in de materie verdiepen.

Op de website van De Wijnstok in Dubbeldam (de gemeente waarin ds. Peter Barmantlo momenteel dient) staat veel materiaal, met gevoel voor de verschillende zienswijzen. Zie www.pkndubbeldam.nl, kies het tabblad ‘Wie zijn wij’ en vervolgens ‘Besluiten na beraad’.

8. Tenslotte

U hebt wel gemerkt dat deze pagina’s niet ‘neutraal’ geschreven zijn. De auteur en vrijwel de gehele kerkenraad zoeken de ruimte om voor homoseksuele gemeenteleden het zegenen van hun relatie mogelijk te maken. We beseffen intussen dat er ook andere stemmen zullen zijn – ook de kerkenraad is in deze kwestie niet helemaal unaniem. We

willen iedereen vragen, eerlijk te zijn, en vooral niet bang te zijn om de eigen mening of de eigen bedenkingen te uiten. Maar als we, vanuit de diverse standpunten, proberen om elkaar te overtuigen, laten we dat dan doen met liefde en respect, en vooral: open voor de Heilige Geest van God.

Deze tekst is geschreven door ds. Piet van Veldhuizen in opdracht van de kerkenraad. De kerkenraad heeft de tekst besproken, aangepast en goedgekeurd in de vergadering van 28 november 2016.